

ADEVÉRUL

ABONAMENTUL :

Pe un an . . . 16.— cor.   Abonamentul la mai multe
Pe 1/2 de an . . . 8.— "   exemplare pe un an 12.— cor.
Pe trei luni . . . 4.— "   Pentru străinătate:
Un număr 30 fileri.   Pe un an . . . 24.— cor.

ORGANUL PARTIDULUI SOCIALDEMOCRAT DIN ARDEAL ȘI BANAT.

Apare în fiecare Duminecă.

Ori-ce scrisori și bani să se trimită pe adresa:

„ADEVÉRUL“
SIBIU, STRADA ROSENANGER NR. 14.
Tot aici se primesc și anunțuri cu prețuri ieftine.

Dare de partid. În luna Martie a intrat în casa Comitetului central următoarea dare de partid: Grupa minerilor din Criștior (prin tov. J. Bălos) 800 cor., Grupa minerilor din Aninosa (prin tov. Drăgoi) 114 cor., Secțiunea română din Sibiu (prin tov. G. Joandrea) 84 cor. și Grupa minerilor din Aghireș (prin tov. P. Lazar) 44 cor. — Total 1042 cor.

Liga popoarelor

de Emil Isac.

Am asistat în sala Casinoului din Berna la consfăturile Ligei popoarelor. Și am văzut reprezentanții tuturor neamurilor. Venit-au din țările mitului indic, de pe văile Gangelui, din împărățiile luminei și ale întunecimei încredințării bunelor destine ale omenirii. Și s'au luptat c'un argument final: să se alieze cât de curând toate neamurile pentru un singur ideal, de-a uni omenirea răslețită într'un singur stat în liga popoarelor. Am fost totdeauna pacifist și întotdeauna am propovăduit buna înțelegere între popoare. Eu n'am avut și nu am nici azi „dușmani“. Fiecare om este o lume bogată de dorințe și idealuri și fiecare vietate se mișcă condusă de eternele și nesecatele forțe ale sufletului. Și ceice au vrut să ridice baricade în fața torentului de lumină, ceice au proslăvit glasul tunului și puterea baionetei, ceice au amuțit glasul conștiinței în inima mult chinată a omenirii, se pot ascunde rușinați. Din toate părțile locuite de oameni, s'a pornit convoiul apostoliei: „Dușmanii“ de odioasă își dau mâna. Și noi Românii, am putut veni aci în fața Europei c'un vis împlinit: nu suntem osândiți, pentru că ne-am unit, pentru că suntem cu toții într'un singur cuib, dar ne silește sufletul vremii să fim buni și iertători și blânzi, să clădim și noi altarul vremii noi, înaintea căruia să nu se închine slujitorii tirăniei.

„Liga popoarelor“ este alianța tuturor neamurilor. Este utopia împlinită a unor luptători ai civilizației. Liga popoarelor vrea să delature definitiv din programul politic al statelor războiul și vrea să patroneze buna înțelegere între oamenii streini de limbă și neam. Liga popoarelor vrea să decapiteze molochul militar, care a băut cu gura lui murdară efortul tinereții. Liga popoarelor vrea să proslăvească ideea egalității, libertății și a frățietății, ideea pe care au osândit-o la moarte doctorii neamurilor. Liga popoarelor vrea să glorifice cultura și povețele ei, să desfășure drapelul civilizației târit în sânge și noroiu. Binecuvântate să-i fie cuvintele și bogat să fie secerișul...

Am putut, să spun și idealul nostru românesc celor ce conduc „Liga popoarelor“. Și m'au ascultat cu iubire frățescă. Le-am spus: noi nu suntem un popor strein și dușman, noi suntem și vrem să fim un popor de frățietate. Pe

ceice ne-au lovit cu pietre, nu-i vom lovi asemenea. Pe ceice ne-au sclăvit, nu vrem să-i legăm în lanțuri și să-i umilim în jug. Pe toți „dușmanii“ noștri îi primim în brațele noastre, căci știm să prețuim libertatea. Noi, Românii, vrem să fim popor de cultură și de progres, vrem lumină și căldură, nu ocne și spânzurători. În „Liga popoarelor“ vom intra și noi în marș triumfal, căci nu ne rușinăm, nu ne simțim păcătoși, am suferit până ce ne-am trezit.

Prăpastia ce există între animal și om nu se învederează decât prin gradul de deosebire intelectuală. Nu e poate o depărtare așa de mare între un animal foarte inteligent și un om stupid, ca între un idiot și un geniu. Deci cineva se poate mira uneori de asemănarea între om și animal, în afecțiunile și instinctele lor.

Procesul muncitorilor socialiști.

În mai multe rânduri am încercat a ne da părerea asupra procesului tovarășilor din București,

Acum reproducem un articol din ziarul „Muncitorii“ al d-ului Averescu:

„În sfârșit se va judeca procesul muncitorilor socialiști areștați la 13 Decembrie, nu cunoaștem vina care li se impută cum nu cunoaște încă nici guvernul, care trebuie să-l felicitem pentru râvna, munca și întreaga sfortare pe care a pus-o ca să găsească vina precisă, vizibilă vina ce ar putea fi pipăită și înțeleasă de orice simplu muritor. Dar vina nu s'a putut găsi, nu că aparatul polițienesc i-ar fi lipsit inteligența, dibăcia și chiar cinismul necesar de a o inventa la nevoie, dar pentru păcătoasa privire că muncitorii socialiști nu au altă vină decât sărăcia, pe care o poartă cu eroism, cu resemnare.

nu puteau închide procesul căci dintr'un chip sau altul trebuia motivată măsura dela 13 Decembrie și suplimentele de prin beciurile poliției și de la Văcărești. Procesul muncitorilor socialiști e bine venit. El va fi procesul unei societăți care se descompune, care e în cristațiile agoniei, și ale societății celei noi care se ridică plină de viață, de putere și dătătoare de nădejdi.

Am cunoscut societatea veche plină de păcate, societatea oligarhică, am văzut-o cum năruia asupra celeilalte, robuste, energice, ce se străduia să pue zăgaz năvalei tumultuoase a primejdiei. Una petrece în mijlocul furtunei, alta ținea piept furtunei, una ne-a dat spectacolul mârșavei petreceri, a simțurilor înebunite, alta, măreția vieții neamului acesta muncitor care nu vrea să moară, care vrea să trăiască biruitor pe drumul cel nou al renașterii.

Procesul muncitorilor socialiști ne va da prilejul marelui proces al societății românești. Și nu vom putea multumi îndeajuns că ne-a dat prilejul mult așteptării răfucii.

Cu frunțile sus, cu ochii iluminați de biruință muncitorii vor pași nu să asculte rechizitorul societății care moare ci ca să-l facă ei pe munca, pe brațul, pe puterea cărora trebuie să se reazăme țara nouă, a libertății și a dreptății:

Procesul muncitorilor socialiști e scâncetul agoniei și imnul măreț, sonor, al biruinții.

Ion Ursu

Comandamentul

trupelor din Transilvania expulzează
funcționarii ungari cari nu se vor
supune noului regim.

Ordonanța Nr. 27.

În urma cercetărilor făcute s'au constatat că parte din funcționarii superiori dela căile ferate M. A. V. nu s'au făcut datoria în mod conștiincios; iar declarațiile care li s'au dat pentru a fi distribuite personalului inferior, unii din ei nu le-au distribuit, iar alții au înșinuat ca să nu fie semnate inducând în eroare pe funcționarii inferiori și lucrând contra intereselor ordinii publice.

Pentru aceasta, am dispus imediată expulzare a funcționarilor notați mai jos; funcționari cari au și fost expulzați în ziua de 28 Martie st. n. 1919 prin Marmoros-Siget, conform ordinului circular al Marelui Cuartier General Nr. 2911, permițându-le a lua numai un geamantan.

Funcționarii expulzați:

Din Cluj:

1. Marcoș, director regional de cale ferată, Cluj.
2. Demfleck, șef de secție de mișcare, Cluj.
3. Dousa, șef de secție personal, Cluj.
4. Hoomonat, șef de secție de susținere, Cluj.
5. Astalos, șeful gărei, Cluj.
6. Gengis, din direcția C. F. Cluj.
7. Leiht, ajutorul directorului regional, Cluj.
8. Berches, controlor, Cluj.

Din Bánffy-Hunyad:

1. Kovacs Arpad, șeful gărei Bánffy-Hunyad.
2. Toth Sandor, impiegat C. F. gara Bánffy-Hunyad.

3. Nemes, magaziner C. F. gara Bánffy-Hunyad.
Având în vedere această atitudine și neglijență a funcționarilor superiori care au indus în eroare pe funcționarii inferiori de a nu cunoaște sensul declarațiilor care nu este altul decât acela de a se știe cari sunt funcționarii cari doresc să mai continue serviciul:

Ordon:

1. Termenul pentru luarea declarațiilor se prelungește până la 1 Mai st. n. 1919. Direcțiunea căilor ferate Sibiu se va încredința că fiecare funcționar i s'a amănat declarațiunea.

2. Acei funcționari cari se vor constata că nu sunt folositori serviciului fie prin atitudinea lor ostilă sau pasivă cât și prin modul lor de a servi, vor fi expulzați în termen de 48 ore dela constatare.

3. Zona ocupată de trupele române din Transilvania fiind declarată ca zonă de operațiune; căile ferate, posta și telegraful de pe întreaga zonă sunt sub ordinele directe ale Marelui Cuartier General și în consecință și sub acest Comandament.

4. Conform art. 6 din Legea Rechițiilor și art. 166—171 inclusiv din Regulamentul acestei Legi: toți funcționarii căilor ferate, poștelor și telegrafelor care se vor afla în serviciu la data apariției acestei ordonanțe, sunt impuși la prestare de serviciu.

Acei funcționari cari se vor abate dela datoriile lor și cari nu vor executa ordinele date de organele superioare vor fi justiciabili de Curțile Martiale. Ordonanțele Nr. 15, 17, 18 și 24 rămân în vigoare și se vor aplica cu toată severitatea lor.

5. Acei cari vor fi prinși în flagrant delict că scot anumite piese dela mașini sau dela aparate, ca telegraf, telefon etc., care să le oprească funcționarea, vor fi executați pe loc.

6. Constatarea infracțiunilor prevăzute în această ordonanță va fi făcută de agenții sau ofițerii de poliție judiciară prevăzuți de legile în vigoare, cum și de către funcționarii superiori ai căilor ferate și telegraf cari sunt învestiți cu acest drept.

Prezenta ordonanță intră în vigoare dela data afișării.

Comandantul trupelor din Transilvania:

General Moșoiu

Șeful de Stat Major:

General Panaitescu

Președintele Comandamentului:

Lt.-Colonel Paplica

Sibiu, 28 Martie st. n. 1919.

Istoria care ne zugrăvește viața popoarelor nu găsește să ne povestească nimic alta decât războaiele și revoluțiunile: anii de pace nu sunt decât pauze scurte, între — acte răzlețe.

Mobilizare.

În urma evenimentelor petrecute săptămâna asta în Ungaria Consiliul dirigenț a lausat un

Ordin de mobilizare

prin care chiamă la arme pe toți tinerii născuți în anii 1899, 1895, 1894, 1893, 1892, 1891, 1890, 1889 și 1888 cu excepția maghiarilor.

Ofițerii cari aparțin acestor contingente au să plece 48 de ore după publicarea acestui ordin la regimentele lor.

Subofițerii și soldații. Deocamdată se chiamă la arme numai tinerii născuți în anii 1899, 1895 și 1894. Primarii comunelor au să prezenteze la comanda cercului pe toți tinerii născuți în anii aceștia (afară de unguri). Deodată cu publicarea acestui ordin intră în vigoare pedepsele legilor statarului pentru toți, cari nu îndeplinesc la timp acest ordin, pentru cari împiedică executarea lui, sau vorbesc contra îndeplinirii ordinului și pentru cari deși au cunoștință de aceste crime nu fac fără întârziere arătare. Toți aceștia nu vor fi părtași la pământurile ce se vor împărți.

Lipsa de prezentare acelora, cari nu se află pe teritoriul ocupat de armata română, se va considera conform împrejurărilor.

Ce se petrece în Ungaria?

În numărul trecut am arătat marile transformări ce au venit în urma ultimului din partea Antantei pentru retragerea trupelor în dosul noii linii demarcaționale. Atunci am scris că Ungaria a declarat războiul României, Serbiei și Boemiei. În urmă a venit știrea că ungurii au primit toate condițiunile Antantei și se retrag. „Patria” de Miercuri desminte aceste știri și spune că ungurii opun rezistență în tot locul unde pot; că francezii au ocupat Seghedinul cu forța, iar cehii au ocupat orașele Komorn și Győr fără vărsări de sânge.

Situația încă nu e clarificată, de aceea noi vom nota numai știrile mai importante

și pe cari nu le putem controla. Se înțelege că în asemenea cazuri agențiile cari fac comerț cu telegramele nu numai că exagerează unele lucruri dar chiar inventează știri și apoi le desmint pe altă cale.

Așa de pildă o știre spune că Antanta va ocupa și desarmă toată Ungaria, alta spune că la Paris se va hotărî ca Ungaria să fie lăsată de capul ei și Antanta nu se va amesteca în afacerile ei interne. Tot astfel se petrece și cu știrile cari anunță dispozițiile noului guvern revoluționar din Budapesta: O știre din acestea spune că guvernul a desființat toate legile privitoare la căsătorie și a proclamat comunitatea femeii. Pe urmă a desmintit-o prin alta care spune că s'a șters numai legea ceremonială a cununiei și divorțului, adică au înlesnit cununile și divorțurile. Iar copiii nu i-au statificat după cum se spuneau înainte ci s'au luat măsuri pentru îngrijirea copiilor săraci pe socoteala bogătaşilor și au șters nelegitimitatea lor, adică toți copiii sunt legitimi. Apoi o sumă de știri interesante pe cari le reproducem în rezumat.

— S'a desființat întreg sistemul judiciar și s'au introdus tribunalele revoluționare cari judecă la moment și execută pedepsele imediat după declararea sentinței.

— A apărut decretul despre votul electoral. Vor primi vot bărbații și femeile trecute de 18 ani, cari își câștigă înșiși pâinea prin munca lor. Vor fi excluși dela vot capitaliștii, rentierii, comercianții, preoții, călugării, alienații și criminalii.

— Toate societățile de asigurare au fost comunizate și puse sub controlul comisariatului de finanțe. Sume mai mari de 2000 cor. nu se mai pot plăti.

— Asemenea sunt confiscate asigurările cetățenilor străini din România, Jugoslavia și Ceho-Slovacia.

— Pentru menținerea siguranței generale se constituie o gardă roșie de 30.000 voluntari, cari vor fi recrutați dintre proletarii absolut de încredere.

— S'au confiscat toate proprietățile mari precum palatele și casele din Budapesta cari erau închiriate la proletari.

— În America se face mare propagandă pentru a sufoca acțiunea războinică a gardelor roșii din Rusia și Ungaria.

Directoriate provinciale.

La Dobrițin, Szombathely, Beregszász, Miskolcz, Szentes, Sopron și alte orașe s'au introdus directoriate provinciale. Tribunalele au fost transformate în curți revoluționare. (Ag. Dacia).

În Budapesta proletariatul a preluat conducerea tuturor afacerilor capitalei. În fruntea comitetului provizoriu se află câte un lucrător intelectual și unul fizic. O altă ordonanță prevede că miliția roșie poate fi chemată în orice timp la serviciu răsboinic. S'au format sovieturi. Ziariștilor și scriitorilor să se asigure venituri mult mai mari decât cele de până acuma. După introducerea întregului sistem comunist, ziariștii vor fi tratați ca politicieni de primul rang adică, că aceia cari lucrează mai greu decât toți și primesc gratuit toate articolele de alimentare dela stat. Toate teatrele, cinematografele, varieteurile vor fi deasemenea comunizate și întreprinderile luate de stat. Programul teatrelor se alcătuește de comisarul poporului pentru culte și instrucție.

Ziariștii revoluționari.

Ziariști maghiari au ținut în vechiul parlament o întrunire publică, în care au expus actuala situație, insultând România Mare, Ceho-Slovacia, Serbia și puterile Aliate. La sfârșitul întrunirii ziariștii au hotărât a intra în partidul socialist. (Ag. Dacia).

Advocații proletari.

Zilele acestea s'au prezentat 500 de avocați proletari la camera de avocați din Budapesta, și au somat direcțiunea camerei să părăsească imediat localitatea căci în urma evenimentelor schimbate, camera avocaților nu mai are nici un rost. Avocații aceștia au ales apoi o direcțiune compusă din cinci avocați proletari, pentru imediata dizolvare a camerei avocaților din Budapesta. Noua direcțiune s'a prezentat apoi

ALEXANDRU PETŐFI

APOSTOLUL.

TRADUCERE DIN ORIGINAL DE ȘT. O. IOSIF.

Tu singură ai fost în adevăr,
Femeie Dumnezeu!
Și eu de-apururi te am pierdut?
De-aș răscula pământul ca sobolul,
Întreg pământul, nu te oi mai găsi...
Că tot un praf s'alege și din tine,
Acelaș praf din toți, și urma ta se șterge,
Ca și când ai fi fost un animal sau plantă.
Dar liniștit aș îndură,
Nenorocirea mea, povara uriașă,
Pân' ce-aș cădea zdrobit,
De i-aș fi zis măcar adio,
Măcar o vorbă să-i fi spus,
O vorbă mică... toate, toate s'au sfârșit!
Și Dumnezeu n'a fost îndurător.
Ce crud e Dumnezeuul ăsta!
Și noi plecăm genunchii înaintea lui,
Ii zicem tată și îi preamărim...
Ești un tiran, și eu
Te blestem, Dumnezeule!
Tu stai în tronul tău ceresc
Nepăsător, și trufaș
Intocmai ca tiranii pământești,
Văpsindu-ți purpura cu zorile,
Cu sângele din inimi sfâșiatale!
Fii blestemat, tu mai tiran ca toți tiranii!
Precum m'ai renegat pe mine,
Tot astfel și eu te reneg.
Să-ți iei viața înapoi, pe care
Mi-ai aruncat-o de pomană,
Ia-o înapoi și dă-o altuia,

Ca să se chinue și ăla,
Nu-mi trebuie viața de pomană.
Și o azvârl în fața ta, să se sfărâme
Ca un netrebnic vas!

Așa urlă apostolul. Iar întunerecul
Se îngrozii și se cutremură...
Așa urlă, nebun de-furie:
Isbindu-și capu 'n zid, căzu,
Și zidul răsună de groaznică izbire:
Un vaet surd și dureros.
Acolo zace, el cu fruntea sfărâmată!
În sângele 'nchegat pe pietre,
Acolo zace, și nu-i mort, e viu!
S'a înrădăcinat viața 'ntrânsul,
S'a întrupat adânc în el,
Ca suferința în sufletul lui,
Ca întunerecul în temniță.

XVIII.

Sunt zece ani, de când
Stă între cele patru ziduri!
Și zece ani sunt mulți, chiar când ești liber,
Dar acolo, în groaznică celulă!
Cum îi crescuse barba, părul —
Adesea se uită, să vadă nu e alb,
Și totdeauna negru îl vedeă,
Dar eră alb ca iarna tot,
Decât în beznă nu se cunoștea.

Sunt zece ani, și pentru el
N'au fost decât o nesfârșită noapte,
Și așteptă mereu s'apară zorile...
I se părea adesea, că
De veacuri stă, de mii de ani,
Acolo, și că lumea a trecut de mult

De ziua de apoi, de mult
S'a prăbușit pământul,
Și numai închisoarea a rămas
Și l'au uitat pe el în închisoare!
În inimă-i murise suferința
Și nu mai blestemă pe Dumnezeu.
Că nu-i venea în minte Dumnezeu,
Nici om, nimic...
Muriseră în el păreriile de rău,
Doar' uneori plângea, atunci, când
Se deșteptă din vis; din când în când
Il cercetă acea frumoasă arătare,
Icoana vecinic adorată a iubitei lui.
Dar cum se deșteptă
Peria vedenia în întuneric...
Atunci plângea robul, plângea.

Dar pentrece nu-l cercetă băiatul lui?
Că el avea și un băiat;
De ce nu s'arătă lui niciodată?
Așa se întrebă și își răspunse
„Trăește încă fiul meu: act
Vin numai morții,
Vii numai tu, blând inger!
Trăește... Trebuie să fie mare.
Dar ce s'o fi ales din tine,
Sărman copil orfan al meu?
O, cine știe unde l'a împins mizeria,
O fi ajuns tâlhar și a pierit în ștreang...
Dar dacă a urmat opera mea,
Și acuma zace sub pământ,
Inchis și el ca tatăl lui?
Și pate, chiar în închisoarea asta.
Și poate e vecinul meu?
O, fiul meu, mă mai iubești?
Iți mai aduci aminte tu de mine?” (Va urma.)

la Dr. Ronai Zoltán, comisar poporal de justiție, căruia i-au comunicat isprăvile sale. Dr. Ronai a rugat direcțiunea să nu întreprindă nimic din proprie putere, deși el nu are nimic contra acestei disolvări a camerei avocaților și contra avocaților privilegiați, cari trebuiesc cu orice preț, stârpiți, acum când momentul e prielnic.

Suspendarea ziarelor.

Și azi se mai mențin afirmațiile că dela 1 Aprilie a. c. toate ziarele din Budapesta își vor dista apariția și vor mai apare numai ziarele „Népszava și Vörös Ujság”. (A. Dacia).

Disolvarea partidului Karolyi.

Partidul independent al lui Karolyi a fost disolvat cu mare pompă. Disolvarea a condus-o deputatul Hock Janos, care apoi a trecut la partidul social revoluționar. (Ag. Dacia).

Un proces de clasă!

În București a început judecarea muncitorilor socialiști acuzați de „rebeliune contra siguranței statului”. În fața curții marțiale a corpului II. de armată sunt târați 52 acuzați. În loc de orice comentariu reproducem în altă parte a foii un articol care tâlmăcește și păreri noastre. Notăm însă că e totuși curios, cum poate fi clasa burgheză atât de necoaptă și neprevăzătoare că în momente când toată lumea este în fierbere, când dincolo de granițe să petrec lucruri extraordinare, când proletariatul din toată Europa amenință să dărîme domnia capitalistă și să ia singur conducerea lumii bolnavă și chinuită și când cele mai periculoase fiacări ard la hotarele țării noastre, la noi se judecă și se va condamna cu siguranță reprezentanții clasei muncitoare, care a îndrăznit să ceară dreptul la viață.

Și n'ar trebui ca ea, clasa stăpânitoare, să împingă lucrurile la extrem.

La 15 Martie st. v. s'a început judecarea procesului evenimentelor dela 13 Dec. 1918.

Curtea se compune din: Colonelul Calinescu, președinte, asistat de Majorii Minescu și Brezeanu și Căpitani de rezervă Luciliu Ștefănescu și Coslinski. Ministerul public este reprezentat prin Comisarul Regal Maiorul V. Chiru.

Pe banca apărării tovarășii noștri Toma Dragu, Vitejescu și Titel Petrescu și avocații Vasile Dumitropol, Radu Rossetti Al. Otteleșeanu, Al. Filotti, C. Costa-Foru, Const. Mille, N. D. Cocca, Osvold Theodoreanu, Magder, Simion Niculescu-Scărțea, Friedeman Negoescu, Popovici-Tașcă, Iliescu, Gheorghe Ștefănescu, Anghelescu, Ioanițescu, Chr. Vasilescu ș. a. Sunt prezenți și apărătorii din oficiu.

Tovarășii acuzați sunt introduși în sală sub conducerea Locot. Pop

Pe fețele lor se vedeă întipărite suferințele și lipsurile la cari au fost supuși. Nu mai puțin însă se poate vedea la dânsii ferma hotărîre de a suferi mai departe pentru convingerile atât de scumpe lor. Făcându-se apelul, se constată prezența tuturor afară de cei 2—3 tovarășii și de cei 5, cari sunt dați judecăței în continuare.

În ultimul moment se prezintă tovarășul Gaston Boeue de bună voce.

Apoi se face apelul martorilor, cari sunt peste 500 la număr, toți în favoarea acuzaților.

Comisarul regal a cerut stingerea acțiunii contra răposatului tovarăș Frimu. Iar pentru cei dispăruți judecarea în lipsă. Apoi cere despărțirea procesului lor către al celor prezenți. Advocatul Ioanițescu combate aceasta, cere amânarea procesului și nu admite despărțirea procesului. Comisarul regal respinge cererea.

Tot în zilele acestea s'a judecat și la Iași de către curtea marțială procesul a patru muncitori socialiști acuzați că ar fi agenți bolșevici. Advocatul dl Lascar Antoniu a ținut un discurs admirabil de apărare, așa că judecătorii dacă ar fi liberi ar achită pe acuzați.

Conferința minerilor.

Din lipsă de spațiu n'am putut publica în numărul trecut desbaterile toate dela conferința minerilor ce s'a ținut la 23 Martie în Sibliu. Aci publicăm ca urmare în rezumat desbaterile conferinței.

După cetirea rezoluției a luat cuvântul tovarășul Jumanca. D-sa într'o vorbire convingătoare arată marea greșală ce ar face o muncitorii dacă ar continua cu încăpăținarea lor, a gravită în spre Budapesta și a-și neglija sindicatele lor: unicul scut ce-l au în contra lăcomei capitaliste. Noi cei din Sibliu — spune el — nu vom să vă influențăm ca să vă lăpădați de centrala din Budapesta, numai v'am chemat ca să vă tâlmăcim stările actuale, să vă explicăm ce poate urma din ținuta voastră nepăsătoare și apoi vă lășăm să hotărîți singuri asupra celor ce aveți de făcut. Tovarășii unguri nu se pot împacă cu gândul ca Ardealul să se rupă dela Ungaria și de aceea se țin morțiș de Budapesta. Eu însă vă pot spune că mutarea liniei demarcaționale este hotărîta la Paris de unde reese că pacea nu se va face cum cred ungurii ci tocmai contrariul, oricare ar fi ținuta noastră, căci aceasta nu depinde dela noi ci dela învingători. Noi nu puteam face ceia ce au făcut tovarășii din Vulcan căci pățeam ca ei. E adevărat că este foamete, stare de asediu și sunt mizerii mari, dar acestea nu le ameliorăm cu certuri ci prin unire și luptă, deci să ne renoim organizațiile sindicale, să intrăm cu toții în ele ca să putem lupta cu rezultat pentru îmbunătățirea soartei. După revoluție s'a ajuns la plăți mari: Credeți d-voastre că acestea vor rămâne dacă nu le veți apăra cu puterea sindicatelor bine organizate? Antreprenorii s'au speriat de revoluție și au dat tot ce s'a cerut, dar dacă statul se consolidează trebuie să vă întăriți și d-voastră căci altfel, antreprenorii simțindu-se la largul lor vor începe „regularea plăților” și acestea nu le va regula în sus, ci înjos.

Noi trebuie să ne desbrăcăm de haina șovinistă și să lucreze și tovarășii unguri cu noi căci este interesul lor. În curând se va face „regularea plăților” și ar fi dureros dacă s'ar face fără voi, să lipsiți voi de acolo unde se hotărăște soarta voastră numai pentru că tovarășii maghiari nu recunosc statul român? Oricât de cinstit ar fi Consiliul Dirigent el nu vă poate da ceea ce nu pretindeți.

Tov. Sigismund Kirdly (Lonia): Salută conferința în limba română apoi în limba maghiară spune: Noi muncitorii maghiari din Lonia nu suntem așa șovinisti după cum suntem acuzați, nouă ne este tot una în ce limbă vorbesc

Dar noi suntem muncitori organizați cari avem oarecare vechime în organizație și drepturi la ajutoarele prevăzute în statute și pe acestea n'am voi să le pierdem prin despărțirea de centrala noastră din Budapesta. Dacă ni se asigură aceste drepturi ne afiliem la noua centrală din Sibliu, dar vă aducem la cunoștință că din 2 kg cucuruz și 1/4 kg slănină pe săptămână nu putem lucra.

Tov. Dumitru Gânju: Arată necesitatea organizației și spune că muncitorii trebuie să fie uniți căci altfel ușor se poate întâmpla ca muncitorii maghiari să fie înlocuiți de români cari sunt mai modesti în pretenții și lucrează mai estin și știți că capitalul nu cunoaște națiune numai putere de muncă estină.

Tov. Ioan Berindea (Lupeni) spune că armata română a venit să susție ordinea

Conducătorii noștri au făcut o greșală că n'au căutat să se înțeleagă cu armata pentru a ni se asigura dreptul de instruire și organizare. La noi 80% din muncitori nu știu ce-i socialismul și dacă nu ne putem întruni să clarificăm oamenii aceștia comit fapte ce nu se împacă cu ideile noastre. Centrala din Budapesta nu ne dă cărți de membru nici mărci pentru cotizatie; ne a părșit cu totul deci nu putem hotărî altfel decât conform rezoluției înaintată.

Tov. H. Balázs Domokos în limba maghiară spune că proletarii n'au națiune, ei au numai sărăcie, națiunea lor este înfrățirea. Ei cari muncesc și n'au nimic nu pot avea decât un

singur interes, deci orice neînțelegere dintre ei este greșală condamnabilă. Ei trebuie să se unească cu trup și suflet să lupte în contra acelor cari îi despoaie de puterea lor de muncă. Noi trebuie să luptăm pentru a aduce și la noi lumina din apus ca muncitorii să vadă că cu toții avem o singură națiune și religie și aceasta este socialismul.

Tov. Toma Ciora (Roșia-Montană): Nici la noi nu merg lucrurile tocmai bine.

Nici la noi muncitorii maghiari nu sunt de o părere cu românii și neputându-ne întruni noi-i putem convinge de ținuta noastră dreaptă. Dela congres o singură adunare am putut ținea și aceasta cu mari greutate.

Tov. Pavel Buciumean: Timpurile grele ne-a făcut să ne pierdem cumpătul și să nu ne mai putem înțelege. Stăpânitorii au făcut războiul și stările grele și muncitorimea nu s'a făcut datoră și nici azi nu s'o face pe deplin. „Muncitorii n'au patrie” a spus marele nostru dascăl Marx. Deci acei tovarășii cari își negliază interesele lor pentru a servi patria dusă de răpă de proprii ei conducători servesc interese străine și fără scop. Noi trebuie să ne interesăm ce drepturi avem noi în țara în care trăim, și dacă nu avem drepturi să luptăm ca să le cucerim. Și ca să putem face aceasta trebuie să fim uniți cu toții.

ci trebuie să luptăm pentru interesele proletariatului demostenit. Tovarășii din Budapesta nu sunt în stare să schimbe situația, deci noi trebuie să ne acomodăm noilor împrejurări și aci să ne creăm o stare mai bună. Lăsați șovinismul, puneți-vă pe muncă. Șovinismul nu vă asigură nici un viitor. Viitorul numai organizarea și cultivarea vi-l poate asigura.

Tov. I. Kovács (Aninoasa)

Spune că împăciulrea trebuie s'o înceapă în primul rând aceia cari au distrus-o.

Tov. Iosif Ilie, topitor (Zlatna): Noi muncitorii din uzine nu avem timp să facem șovinism. Nouă nu ne mai arde de nimic căci suntem arși de focul infernal al oțelului până la inimă. Lucrăm cu ochii la foc așa că cu toții ne pierdem vederea în vreme scurtă și la noi 90 la sută din muncitori suntem vătămați. Noi ne pierdem viața în uzine fără lumină de soare, căci intrăm în uzine înainte de răsărit și eșim după apusul soarelui: Lucrăm 12 ore pe zi și nu avem ce mânca, ne mor familiile de foame.

Cerem și pentru noi un pic de drept la viață.

Tov. Tiron Albani: Mă doare inima când aud cele spuse de tov. Ilie și văzând că d-voastră în loc să vă organizați puternic pentru a schimba stările triste cum sunt cele amintite de tov. Ilie, vă certați pentru hotarele Ungariei.

Lăsați hotarele la o parte ce vă pasă că unde sunt ele, la Brașov sau la Oradea, căci scopul socialismului și așa este desființarea tuturor hotarelor din lume și unirea tuturor statelor într'un singur stat socialist.

Pentru că să vă puteți ocupa cu politica externă trebuie să aveți cultura trebuitoare și puterea de a îndeplini ceia ce voțiți. Pentru că să aveți cultură și putere, trebuie să vă uniți să faceți să dispară stările îngrozitor de triste descrise de tovarășul Ilie. Trebuie să scurtați orele de lucru dela 12 la 8 sau chiar la 6 pentru a vă putea păstra sănătatea, trebuie să vă asigurați un venit mai bun ca să nu suferiți de foame și să nu vă muncească încontinuu grija zilei de mâine. Scurtându-vă orele de lucru și asigurându-vă traiul omenesc

veți avea timp să vă cultivați și apoi să hotărâți ce să faceți cu granițele țării și cum să se numească țara în care trăiți. Nu începeți lucrul de sus în jos că nu veți ajunge rezultate. Ascultați cuvintele marelui nostru profesor Marx, care a spus „Muncitori din toate țările uniți-vă” și după ce veți fi uniți veți putea hotărâi asupra tuturor lucrurilor ce vă privesc.

Au mai vorbit tovarășii Zaharie Pop și Bazil Surdu în același sens. Tov. Jumanca a promis că va interveni ca muncitorilor din Zlatna să li se scurteze orele de lucru și să li se mărească plata. Apoi după vorbirea de încheiere a discuției a tov. Ciser, președintele Zamora pune la vot rezoluția care e primită de toți afară de 3 tov. maghiari cari au declarat că stau pasivi până nu raportează muncitorilor cele petrecute.

Comisia de candidare recomandă conferinței să aleagă un comitet provizoriu care să conducă sindicatele minerilor până se va face societatea cu centrala din Budapesta. Secretar: tov. Iosif Ciser, membrii în comitet: Achim Zamora (Petroseni), Toma Ciora (Roșia-Montană), Iosif Ilie (Zlatna), Sigismund Kiraly (Lonja), Ștefan Kerneta (Lupeni), Petru Lazar (Aghires), Iacob Kovács (Désakna).

Insemnări.

Cerșetorii...

Victimele cele mai pronunțate ale societății sunt cerșetorii... Când i-am văzut Duminecă pe treptele Catedralei din Sibiu, fără voia mea, m'am gândit la inscripția de pe frontul „infermului” din „Divina comedia” lui Dante: „O! voi cari ați intrat aici lăsați orice speranță!” Acest pesimism plin de durere se poate spune și la adresa cerșetorilor: O, voi cari ați căsūt în acest hal, lăsați orice speranță! Toată speranța lor este 'n mila și îndurarea trecătorilor fericiți sau nepăsători, dela cari așteaptă un gologan cu a cărui mijlocire să-și astâmpere foamea. Nu mai au altă speranță... Ei nu visează palate, nici haine scumpe, nici juvaericele strălucitoare, nici masă încărcată cu bucate delicioase, nici măriri, nici ranguri, nici victorie asupra protivnicilor lor, nici lingușire din partea supușilor lor... Ei un singur vis au: Milă, pomana cu care să-și reducă suferințele fizice.

Aceasta se ceteste din ochii lor umili, din disprețul ce li-l, aruncă bogătaşul, din smerenia cu care întinde mâna-i sbârcoită și tremurătoare și din fudulia cu care doamnele elegante îi aruncă un gologan...

În două rânduri complete stau cerșetorii pe treptele Catedralei

...acompaniați de corul din catedrală și de murmurul implorator: fie-vă milă, fie-vă milă!... Ce impresie măhnitoare, ce tablou satiric... Soarele strălucește 'n splendoarea lui...

Domniii iasă din biserică... Cerșetorii se roagă, unii sărută piatra rece... Veselie și tristeță în acelaș loc... Plânsetul cerșetorilor se pierde în dangătul clopotului și

Mărită societate omenească ce dreaptă este orânduiala ta... Socialismule, nu veni, căci coconitele și cerșetorii se tem de tine! Ce ar face ei unii fără alții?...

Ce este 1 Aprilie?

Este o zi de păcăleală, — scrie ziarul „Patricia”. Și înșirând o grămadă de păcăleli de ordin personal și politic spune că și declarația de războiu a Ungariei împotriva lumii întregi a fost o păcăleală. Adecă birourile de informațiuni și agențiile telegrafice au păcălit presa, iar presa a păcălit, — la rândul ei, — opinia publică. Apoi spune că toți aceia sunt păcăliți, cari cred în lucruri himerice. Adecă și aceia cari cred că Pământul nu se învârtește și lumea nu progresaază sunt păcăliți de transformările neașteptate.

Noi spunem scurt: 1 Aprilie e o zi în care oamenii se păcălesc din glumă unii pe alții, iar în celelalte 364 de zile ale anului se păcălesc serios.

Văzută de departe și de sus, viața fiecărui om, în întregul ei și în trăsăturile sale cele mai izbitoare, ne înfățișează întotdeauna o priveliște dramatică; dar dacă o străbați în amănunt, ea are caracterul unei comedii...

Unificarea calendarului.

Forurile oficiale din România au hotărât unificarea calendarului Julian cu cel Gregorian.

Unificarea se va face în luna aceasta adecă la 31 Martie stil vechiu nu vor începe a număra 1 Aprilie, ci numai decăt 14 Aprilie. Așa, că cei cari au trăit după calendarul vechiu vor trăi într-o noapte 14 zile. Și apoi va fi un singur calendar, o singură măsură a timpului. Aceasta e o știre îmbucurătoare pentru toți oamenii progresului. Folosirea a două calendare nu eră deloc practică și schimbarea trebuia făcută mai demult. Dar și acum e bine.

Bulgaria și Rusia au trecut și ele în decursul războiului dela calendarul vechiu la cel nou și după ce și 'n România s'a făcut o schimbare la fel, în toată Europa au mai rămas două state cu calendar vechiu: Serbia și Grecia. De data aceasta n'am fost noi cei din urmă. Nu e oare o insultă pentru noi? Căci până acum tot noi eram cei de pe urmă. Dealtfel acest pas progresiv al României se datorază nouă Ardeleniilor căci în urma unirei Ardealului cu România a devenit o necesitate absolută schimbarea calendarului, căci nu se putea o țară cu două calendare și nu putea pretinde patria mămă ca noi să mergem înapoi, mai bine să vie ea înainte. Ar fi de dorit ca toate treburile cari în România veche sunt mai slabe ca la noi (și sunt multe de acestea!) să le schimbe după ale noastre.

ȘTIRI.

— „Muncitorul”. Din mijlocul valorilor de gazete ce apar în România a mai eșit unul cu titlul „Muncitorul” organul „Ligei poporului”. Am primit la redacția noastră Nr. 2 din acest ziar care ne-a făcut o plăcere deosebită. Dacă n'ar avea pe frunte numele generalului Averescu am crede că avem în față un ziar socialist. În articolul de fond se ocupă cu *Socialismul în lumina vremurilor noi*, care cu mici excepțiuni este un articol socialist de teorie. Apoi alte patru articole pe prima pagină de asemenea foarte logice și pline de argumente juste și convingătoare. Informațiile de asemenea sunt de tendință socialistă. Acest ziar vine să documenteze că și 'n România există o castă intelectuală radicală și cinstită și desminte afirmațiile că acolo ar există numai gunoi și putreziciune. Această corporațiune, dacă merge pe calea apucată poate conta oricând pe sprijinul clasei muncitoare, ba chiar o conlucrare pentru luminarea poporului este posibilă. Dorim viață lungă și strălucită noului confrate, — fie el chiar al lui... Averescu.

— „Socialismul” iar apare zilnic. De când s'a început judecarea procesului tovarășilor din București, „Socialismul” organul partidului socialist din România apare zilnic. Se ocupă pe larg cu procesul „rebelilor în contra siguranței statului”. Raportul debaterilor dela proces, dar mai cu seamă listele interogatorului sunt cenzurate în mod teribil. Se vede că burghezia română se sperie de propriile sale fapte. O compătimim.

— Papa și Lenin. „Muncitorul” scrie: O nouă radiogramă anunță de curând Papei, că bolșevii au închis pe arhiepiscopul de Kopp dela Mohilev, rezidând la Petrograd considerând vârsta înaintată și infirmitățile înaltului prelat o protestațiune a fost transmisă lui Lenin la Moscova. Patru zile mai târziu Lenin răspundea c'au cerut o anchetă la Petrograd din carele rezultă că de Kopp arestat nu e decăt nepotul episcopului în vârstă numai de 22 ani. Constatăm, spun gazetele franceze, că se pot foarte ușor și foarte iute angaja conversațiuni cu Șefii Sovieturilor, și atunci cu mirare unii oameni raționali, se întrebă de ce nu se urmează între Aliați și guvernul rus o discuțiune în ceace privește interesele a milioane de oameni cari nu doresc altceva decăt Pacea.

— Pretorul Diviziei a 2-a Vânători, în interval dela 15—30 Martie a condamnat pe individul Theil Adolf din Sibiu la 2 luni închisoare și 50 lei amendă pentru ofense aduse în public Maiestății Sale Regelui, iar pe individul David Maștei din Prisca de sus la 2 luni închisoare pentru rebeliune.

— „Uj világ” (adecă *Lumea nouă*) este titlul unei foi burgheze în limba maghiară ce apare la Sibiu în locul reposatului „Nagyszébeni Reggeli Ujság”. Ca de obicei la foile burgheze titlul gazetei nu se potrivește deloc cu conținutul. În loc să fie un standard al lumii noi, gazeta „Uj világ” este plină de principii învechite și plânge că lumea este atâta de ingrâtă că a îndrăznit, în unele locuri, să lapede la gunoi legile și obiceiurile ruginite și au creat într-adevăr o lume nouă de care se sperie așa mult „Uj világ” din Sibiu.

— Coloniile germane din sudul Basarabiei, care se găsesc acolo dela finea secolului 19 au cerut unirea lor definitivă cu România. Adunarea națională a acestei colonii a trimis în acest senz un memoriu regelui Ferdinand.

— Curtea Marțială a Diviziei a 6-a, pentru nepredare de arme contravenție la ordonanța Nr. 3 a condamnat în ședințele din 23 Ianuarie, 7 Februarie și 7 Martie pe indivizii: Lote Calman din Cluj 1 an închisoare, Solomon Aron din comuna Glod 1 an închisoare și 500 lei amendă, Papp Miclos din comuna Vințu de sus, județul Turda la 2 ani închisoare și Binder Lajos la 6 luni închisoare.

— Curtea Marțială a Diviziei a 7-a, prin sentințele Nr. 1 și 4 din 14 și 15 Martie 1919 a condamnat pe individul Solomon Ferentz din Zelau la 5 ani închisoare, muncă silnică și pe Șgeredi Mozi din Aghires, județul Selagiu la 1 an închisoare pentru faptul de spionaj.

— Pretorul Diviziei a 6-a prin sentințele pronunțate dela 1 Februarie până 15 Martie, a condamnat după cum urmează, pe indivizii mai jos notați pentru faptul că au purtat uniforme străine, contravenind dispozițiilor ordonanței Nr. 2 a Comandamentului Trupelor din Transilvania: Veraghi Rudolf, Lazar Albert, Tokes Josef, Biró Ferentz, Keleni István, Theil Ede, Kömös Mihail, Gaspar Josef toți din Cluj la câte 1 lună închisoare; pentru falsificare de pasaport: Emeric Scheiler din Cluj la 1 an închisoare; pentru portul uniformei de ofițer fără drept: Bene Augustin, com. Herena, jud. Solnoc-Dobăca 1 lună închisoare; pentru cunui de delict: Ioan V. Cupen, com. Amara, jud. Ialomița 1 lună închisoare.

— Ca urmare a Ordonanței Nr. 27, în care s'a arătat expulzarea funcționarilor C. F. care au arătat nesupunere la respectarea ordonanțelor și prin atitudinea lor au pus piedeci bunului mers al serviciului căilor ferate, funcționarii de mai jos au fost expulzați prin Maramaros-Sighet în ziua de 29 Martie 1919 st. n. nepermițându-le a-și lua decăt un geamantan: Kovács Zsigmond, șeful stației Târgu-Mureșului, Gelemezi și Terek, inginerii stației Târgu-Mureșului. Letciacos, medic al stației Târgu-Mureșului. Patrovitki József, subșef de stație în Târgu Mureșului. Barty József, Péter József, Pustor István, Faranae Ferencz, Hardy Balázs, Vadsky Kálmán, Tescate Márton, Balvari József, Laics Roza, Malmar József, Dobozl Gyula, impegati de stație în Târgu Mureșului. Virág Sándor și Barabás Gyula, funcționari de postă în Târgu Mureșului.

Fondul de agitației și al presei.

În zilele din urmă s'au primit următoarele sume:
N. N., Chereșanu, pe luna Februarie 2000 cor., N. N., Foleanu, pe luna Februarie 2000 cor., I. Budean, 20 fileri. Dela petrecerea partidului 1000 cor., Casa Secțiunii din Budapesta (prin tov. B. Surdu) 397 cor. 76 fil., dela petrecerea aranjată în Aninosa (prin tov. N. Drăgoi) 200 cor., Bani rămași dela plata tov. din Aninosa (prin tov. N. Drăgoi) 18 cor., Bazil Târnoveanu, Sibiu 40 cor. — Total 4655 cor. 96 fil.

Colecta tov. Toma Ciora din Roșia-Montană: Toma Ciora 5 cor., Benjamin Golgoțiu 3, Mihail Maroși 3, Ștefan Bartha 3, Nicolae Man 2, Hiszem Poisk 3, Iosif Tomșa 3, Simion Vălean 1, Petru Mihac 1, Emanuil Copil 12, Ioan Coș 2, Ștefan Leach 3, Ioan Leach 2, Ioan Mare 2 cor., Petru Ozvalț 50 fil., Ioan Bar 50 fil., George Băbuț 1 cor., Nicolae Păncrari 4, Nicolae Mio 1, Vasilie Burian 1 cor. 20 fil., Ilie Pripon 1 cor. 60 fil., Nicolae Pleșa 1 cor. 20 fil., Samuilă Molnar 3 cor., Francisc Gruter 10, Iosif Mihes 2, Alexandru Simjina 1, Alexandru Morar 2, Nicolae Morar 5, Iosif Ciura 5, Samuilă Pecos 2, Simon Zlaczki 5, Nicolae Perța 5, Nicolae Cenușa 1, Petru Cenușa 1 cor. — Total 98 cor.

Suma arătată în numărul trecut . . . cor. 14387 30
Total cor. 19041 26

Cenzurat de: Sublocot. Bucur.

Editor și redactor responsabil: TIRON ALBANI

Tiparul tipografiei W. KRAFT, Sibiu, Str. Orenăului 10.